

Správa Státní bezpečnosti H r a d e c K r á l o v é

II.odbor - 2.oddělení

Dne 30.10.1968

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ~~

Měsíční svodka za říjen 1968 po linii 2.odd. II.odboru

K bodu 1:

a/ Bez poznatků.

b/ Náš TS HONZA č.2975 byl ve dnech 26.9.-15.10.1968 /v rámci pracovní stáže v záp. Berlíně/ v Mexiku, kde se zúčastnil s kolegy z NSR zasedání Mezinárodního výboru pro standardizaci testu tělesné zdatnosti. Během konference byl kontaktován lékařem-uprchlíkem z ČSSR, jménem dr. Ladislav NOVÁK, nar. 1922, české národnosti, novozélandské stát. přísl., ženatý, před útekem z ČSSR pracoval v Praze jako středoškolský profesor tělesné výchovy, potom jako asistent KTV, nyní vedoucí odd. klinické fyziologie MAYO CLINIC, Rochester, Minnesota 55901, USA. Na konferenci se zdržoval ve společnosti své manželky Zdenky, české národnosti, která pochází z Prahy. Dr. NOVÁK Ladislav je známým našeho TS HONZY z dřívější doby. Během styku v Mexiku se TS HONZOVI svěřil s důvody své emigrace z ČSSR a s pozdějším zakotvením v USA, kde vystudoval doktora fyziologie a přírodních věd. Vyjma funkce na klinice je zástupcem ředitele TVL pro území USA.

Během několikerého styku se HONZOVI svěřil, že se nemíní vrátit zpět do Československa, má však zájem přicestovat k návštěvě rodičů. Na HONZOVI v tomto směru požadoval, aby ho písemně informoval o možnosti vlastního bezpečného příjezdu do ČSSR s ohledem na vývoj situace od srpna t.r. Souběžně s tím HONZOVI navrhoval emigraci pro jeho osobu i rodinu do USA, což HONZA taktně odmítl. Proto mu nabídl možnost stáže v USA pro jeho osobu, nebo další lékaře, které však HONZA musí doporučit.

Souběžně s tím HONZU informoval o tom, že "jeho kruhy" sledují a věnují nynějšímu vývoji politické situace v ČSSR značnou pozornost. Poznatek k tomuto kontaktu byl pro další využití předán zdejšímu 1.oddělení po linii USA.

b/ V SPS RYTÍŘ je rozpracováván VC - NSR státní příslušník SCHLUMPERGER Otto, ředitel centrály ve Frankfurtu n/M. pro umístování vysokoškolských kádrů - emigrantů pro NSR. Jmenovaný vytěžoval naše občany z Pardubic k jejich postavení, politickému smýšlení a k zaujetí stanoviska na další čs. zahraniční politiku, které po písemném zpracování je ochoten zveřejnit v NSR. Konkrétně na našem TS MICHALOVI požadoval spolehlivé informace k politicko církevní situaci v našem státě - pro potřebu štýrského biskupa. V tomto směru a na základě našeho souhlasu TS zjistil jeho požadavek a dne 16.10.1968 navštívil dr. Anastázia OPASKA, býv. opata benediktinů v Praze, aby získal informace o ostědech emauzské knihovny. Opat OPASEK mu sdělil, že tato knihovna je z největší části zachována a nalézá se v Praze v Univerzitní knihovně a v různých depositářích, část bude asi nezvěstná. Zprávu nemá zatím úplnou. Další podrobnosti mu zjišťují býv. knihovník z Emauz P. BEDA a vědecký pracovník dr. PROCHÁZKA a jeho přítel - neznámého jména. Dále mu oznámí jméno a adresu německého odborníka, který za II.světové války měl knihovnu likvidovat a rovněž zná podrobnosti, kam co bylo zasíláno. S dotyčným je dr. PROCHÁZKA ve spojení.

c/ Ve směru aktivizace západních rozvědek nebyly po linii 2.odd. získány nové poznatky.

K bodu 2:

a/ K trestné činnosti západních diplomatů nebyly získány nové poznatky.

b/ Po linii 2.odd. v rámci akce LUX je prováděno operativní využití občanů německé národnosti z VČK, kterým bylo povoleno trvalé vysídlení do NSR. U těchto občanů - nyní po 20.8.1968 - došlo ke značnému poklesu jejich příjezdu do

ČSSR a proto během měsíce října nebyl zachycen žádný zajímavý poznatek o jejich zájmu o rozmístění vojsk VS v našem kraji apod. Rovněž nebyl zachycen žádný příjezd zpravodajsky zajímavé osoby z akce LUX.

K bodu 3:

a/ Z vytypovaných osob po linii 2.odd. nebyla zaznamenána žádná emigrace z řad významných osob a nositelů OST. Je však důvodné podezření z emigrace našeho objektu /akce ROBOT - SPS č.9248/, ve kterém je rozpracováván ŠNAJDR Vítězslav, nar. 1926 v Náchodě, úředník oborového ředitelství BAVLNA v Hradci Král., bytem Hradec Král. III, Ječná 856. ŠNAJDR je rozpracován pro zajímavé styky se svobodným novinářem francouzského původu Georgesem REYMONDEM ze záp. Berlína a USA státní příslušnicí A-B. WITCOMBOVOU. Podle našeho zjištění vycestoval 20.9.1968 ŠNAJDR se svojí manželkou na 1 měsíc do Rakouska a USA - na pozvání uvedení WHITCOMBOVÉ. Souběžně s tím bylo agenturně ověřeno, že jmenovaný hodlá výjezdu zneužít k emigraci v USA. Podle stávajícího zjištění se zatím do ČSSR nevrátil. Poznatek se dále prověřuje. Dále byl získán poznatek k osobě MUDr. NĚMEČEK Jiří, nar. 1935 v Hradci Král., české nár., čs. stát. přísl., ženatý, zaměstnán jako^{sek} civilní lékař na neurochirurgické klinice Ústřední vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích, trvale bytem Praha I, Karlovo nám. 6. Jmenovaný v srpnových událostech t.r. s manželkou a dvěma dětmi vycestoval na řádný pas do Vídně za pomoci vlastního osobního vozu. Souběžně v té době v záp. Berlíně stázuje jeho bratr MUDr. Stanislav NĚMEČEK, vědecký asistent LFKU v Hradci Král. Aby jeho bratr neemigroval, MUDr. Stanislav NĚMEČEK ho stáhl i s rodinou do záp. Berlína, kde je MUDr. Jiří NĚMEČEK nyní zaměstnán na neurochirurgické klinice Svobodné university se souhlasem západoberlínských úřadů. Osobní vůz má zaparkovaný v NSR. S MUDr. Stanislavem NĚMEČEKEM bylo projednáno, že na bratra bude působit pro jeho zpětný návrat do ČSSR s tím, že napřed se vrátí jeho manželka s dětmi a později její manžel - MUDr. Jiří NĚMEČEK, který již dostal souhlas

z ÚVN k pracovní stáži v záp. Berlíně a bude třeba dodatečného vydání výjezdní doložky k tomuto pobytu, aby výjezd nebyl pokládán za emigraci. Příklad bude vyřešen s KOPV při KS-SNB Praha prostřednictvím zdejšího 4.odd.

b/ Z vytěžování čs. občanů po návratu z ciziny byly získány tyto poznatky:

A HONZA, který byl ve dnech 26.9.-15.10.1968 v Mexiku, přišel do styku s býv. čs. uprchlíkem dr. Ladislavem NOVÁKEM, nyní bytem USA, který situaci v ČSSR hodnotil takto:

v USA mají dokumenty o tom, že události 21.srpna organizovala v ČSSR sovětská rozvědka se Sovětskou armádou, ve spojení se sovětským velvyslanectvím v Praze a s částí čs. ministerstva vnitra, kde hlavně část vedoucích činitelů jim pomáhala v polednovém vývoji, do dalšího vnitřního vývoje v ČSSR i po částečném odchodu vojsk VS bude Moskva nadále zasahovat prostřednictvím značného počtu sovětských expertů ve směru vnitřní i zahraniční politiky,

Moskva bude organizovat rozkol v KSČ. Proto organizuje staré příslušníky Bezpečnosti a staré členy KSČ, kteří vytvoří v KSČ frakci krajně levicového směru, takže radikálním hnutím bude narušena jednota strany,

postupně dojde ke zrušení polednového vývoje v ČSSR, dojde k postupnému odstranění nynějších stranických a státních činitelů a po změnách teprve dojde k zahájení XIV.sjezdu,

v ČSSR, hlavně v řadách KSČ, budou nové čistky, všechny sociální vrstvy obyvatelstva, včetně progresivních komunistů, budou persekuováni, rovněž v tomto kurse proběhnou čistky ve státních a zastupitelských orgánech,

postupně dojde k likvidaci tzv. antisocialistických sil v ČSSR, neboť se jedná o nekompromisní požadavek Moskvy, ovšem stávající vedení to nemůže uskutečnit, proto musí dojít k jeho odstranění.

Dr. NOVÁK se dále vyjádřil, že tyto zprávy byly získány z dobře informovaných kruhů v ČSSR.

Dále výjezdář dr. Stanislav NĚMEČEK, vědecký asistent LFKU v Hradci Králové, který od 15.2.1968 stáží v záp. Berlíně, dne 20.10.1968 sdělil tyto poznatky:

K politické reagenci na vývoj politické situace v ČSSR sdělil, že podepsání smlouvy mezi vládou ČSSR a SSSR k dočasnému pobytu sovětských vojsk na našem území je v záp. Berlíně považováno za diktát Moskvy. Pokud v průběhu srpnových událostí až do současné doby získal informace z řad západoberlínské inteligence, Němci v záp. Berlíně s obavami sledují tento vývoj. V podstatě došli k závěru, že vojska VS, včetně Sovětské armády, která je umístěna na území NDR, má prý v nejbližší době obsadit území záp. Berlína. Tato počínající panika v záp. Berlíně skutečně existuje, i když na druhé straně existují určité záruky, že k této akci nemůže dojít. Rovněž Němci v NSR jeví vážné obavy, že sovětská vojska vpadnou do NSR, dojde ke sjednocení celého Německa a nastolení stalinistického režimu, který přes obsazené Německo bude ohrožovat západní Evropu.

Vytěžovaný dále seznal, že Němci ze záp. Berlína i z NSR jsou v jádru pohodlní a svoje postavení zdůvodňují tím, že nejsou schopni provést vlastní obranu. Nemají rovněž záruky u západních spojenců, zda je přes NATO ubrání proti SSSR. Litují toho, že za dvacet let si vytvořili blahobytný život, ovšem na druhé straně nevěnovali pozornost vlastní bezpečnosti, konkrétně zbrojení. Oproti tomu SSSR si mnoho odepřel při zvyšování životní úrovně, ale souběžně s tím zase vybudoval silnou armádu, která je nyní nejsilnější na světě. Proto mají obavy ze SSSR, který považují za imperialistický stát, jehož politika nekončí obsazením Československa. Obsazení ČSSR vojsky VS považují za novou okupaci. Hlavně západoberlínské občany se stydí a omlouvají se, že jejich bratři - vojáci z NDR - se podíleli na této okupaci. Samotný předseda Státní rady W.ULBRICHT je velmi neoblíben, rovněž představitelé SSSR BREŽNĚV a KOSYGIN, kteří jsou prý hlavními iniciátory této akce.

Vůči Československu existuje v záp. Berlíně jistá solidari-

ta, hlavně po srpnových událostech. Všichni občané, rovněž tisk, rozhlas a televize, vysvětlují, že Západ neměl žádný zájem organizovat v ČSSR nějakou kontrarevoluci nebo kapitalismus. To jsou prý výmysly a propaganda Moskvy. V NSR to dokazují tím, že v kritických dnech se nekonaly manévry ve východní části NSR, nebyly rovněž činěny žádné přípravy k vniknutí do ČSSR. Prý hlavním motivem obsazení ČSSR ze strany vojsk VS byla skutečnost, kterou Moskva nikomu neodpustí. Spočívá v tom, že KSSS je považována za avantgardu mezinárodního komunistického hnutí, proto také veškerá nová opatření, hlavně v dalším rozvoji komunismu, musí přicházet z Moskvy, nikoliv jako v našem případě - z Československa. To je prý zásadní chyba vedení KSČ, že tento hlavní faktor přehlédli. Druhý faktor je ten, že vytváření obrodného socialismu v ČSSR v takovém duchu pochopitelně ohrožuje samotnou podstatu budování socialismu nejen v SSSR, ale ve všech zemích ZST, kde existuje podobné byrokratické vedení, jako za A.NOVOTNÉHO v Československu. Kdyby toto hnutí proniklo do SSSR, NDR, Polska a dalších ZST, ohrozilo by to mocenskými pozicemi stalinistů, kteří v těchto státech jsou u moci.

V dalším případě výjezdář uvedl, že podle veřejného mínění v záp. Berlíně panuje přesvědčení, že stávající vedení KSSS není plně jednotné. Převažují v něm hlavně stalinisticko militaristické kruhy, které mají na svědomí okupaci ČSSR. Další tvrzení spočívá v tom, že SSSR nemá žádného zájmu na tom, aby došlo ke zrušení vojenského seskupení NATO. V tom případě vedení KSSS a vlády SSSR se dostává do velice svízelného postavení, neboť nemůže ovládat ostatní státy - ZST, kterým diktuje svoji politiku. Jakmile by na Západě došlo ke zrušení NATO, SSSR těžko zdůvodní seskupení států ZST ve VS, nemůže mít na jejich území vlastní vojenské jednotky. Proto jakmile odejdou všechny sovětské jednotky z NDR, Polska, Maďarska a ČSSR, bude SSSR postupně ztrácet svůj vliv na vnitřní politiku těchto zemí. To však SSSR nikdy neučiní, protože má sféru svého vlivu ve střední Evropě, jsou to strategické zájmy, politické, vojenské a hlavně ekonomické.

Další skutečnost spočívá v tom, že západní Evropa ideologicky ohrožuje postavení SSSR a nynější vedení, které je u moci. Na Západě existuje svoboda slova, která je komentována v tisku a v ostatních sdělovacích prostředcích. Tento vývoj pochopitelně velmi vážně ohrožuje nynější politický kurs SSSR.

Jinak ze sdělovacích prostředků v záp. Berlíně lze konstatovat, že vstup vojsk VS do ČSSR vyvolal na Západě nepříznivý ohlas, lze zaznamenat posílení pravicových směrů v NSR, odhaduje se, že nastane rozkol v mezinárodním komunistickém hnutí, rovněž budou oslabeny pozice komunistických stran v KS /viz volební situace ve Finsku a Švédsku/.

Pokud výjezdář hovořil se západoberlínskými lékaři, všichni se před srpnem zajímali o vývoj v ČSSR a pochopitelně souhlasili s programem KSČ. Na druhé straně však velmi kriticky hodnotili nástup pravicových extrémistických sil v ČSSR. Např. dr. VOLF ze záp. Berlína i jeho kolegové se nechali slyšet, že v tomto směru je vedení KSČ dosti naivní, když ihned v zárodku nečelí pravicovým extrémistickým silám, které velmi vážně ohrožují polednový obrodný proces v ČSSR. Dále se vyjadřovali v tom směru, že žádný stát si nemůže dovolit, aby jeho vývoj byl ohrožen těmito jevy, že musí existovat rozhodná opatření, která by čelila těmto extrémistům. Rovněž projevovali obavy, že jejich hnutí povede k vojenskému zásahu ze strany SSSR. Potud asi k veřejnému mínění velké části v záp. Berlíně.

K bodu 4:

K nezákonné činnosti nepovolených organizací:

- a/ ∅
- b/ ∅
- c/ ∅
- d/ ∅

K bodu 5:

Intenzita činnosti vnitřního nepřítele:

a/ Ø

b/ Ø

K bodu 6:

Výslednost agenturně operativní práce:

a/ Postoj TS ve stavu 2.oddělení zůstal i v měsíci říjnu nezměněn. Žádný z TS neodmítl spolupráci.

b/ Ø

c/ V měsíci říjnu byl zaveden osobní svazek KV č.9314 KOŠÍČEK, se kterým bylo uskutečněno 5 schůzek s cílem jeho závěrečné přípravy a instruktáže před výjezdem do Darmstadtu v NSR, kde bude od 31.10.1968 po dobu 1 roku působit jako vrchní číšník v hotelu WEINMICHEL. Jeho závěrečná instruktáž bude provedena dne 29.10.1968 se souhlasem 4.odboru, II.správy HS-Stb, s cílem jeho podstavy BND.

Dále byl v měsíci říjnu zaveden další osobní svazek na KV č.9317 JINDRA, který koncem t.r. vycestuje se souhlasem podnikového ředitele na studijní stipendium k fě Günther STROBEL do Mnichova v NSR. Jmenovaný po dobu déletrvajícího pobytu v NSR je ochoten plnit úkoly k podstavě BND a provést rozpracování Petra ŠPALOVSKÉHO /spoluvýjezdář/, který má v NSR již předem navázané kontakty /objekt CHABINOVÁ - MAIEROVÁ, která působí ve Frankfurtu n/M. jako reklamní agentka I.G.FARBEN/.

Rovněž byl vypracován návrh na zavedení osobního svazku KV ERICH s cílem přípravy jeho využití po vysídlení jeho osoby v NSR, kam hodlá vysídlit počátkem příštího roku. Na uvedené akci je spolupracováno s O-Stb Trutnov.

K bodu 7:

Morálně politický stav na 2.oddělení:

a/ Postoj kolektivu při plnění vládní linie i v měsíci říjnu nezaznamenává žádných zásadních rozporů. Všichni orgánové se plně staví za polednový vývoj v ČSSR a za legální stranické a vládní činitele.

Velmi kladně byl pracovníky 2.odd. přijat referát ministra vnitra s.PELNÁŘE a jeho náměstků, kteří se zúčastnili služební porady na zdejší KS-SNB a s jejichž doslovným přednesem byli orgánové seznámeni na poslední členské schůzi ZO-KSČ. Souběžně s tím orgánové 2.oddělení velmi pozorně sledují přípravy na plenární zasedání ÚV-KSČ, které bude řešit úkoly strany pro nejbližší období.

Rovněž po stránce služební není mimořádných výkyvů a uložené úkoly jsou podřízenými orgány ve shora uvedeném smyslu řádně a poctivě plněny.

- b/ Mezi pracovníky 2.oddělení jsou i nadále názorové rozdíly řešeny svobodnou diskusí. Anarchistické a extrémní názory a tendence pro návrat předlednových poměrů mezi orgány nejsou.
- c/ I nadále orgány 2.oddělení zajímá budoucí uspořádání čs. kontrarozvědky, formy a metody práce Stb v podmínkách práce po linii NSR. Rovněž v popředí je zájem o důchodové a sociální zabezpečení orgánů Stb ve směru, aby nezůstalo jenom u slibů a po určité době tento zásadní problém zůstal nevyřešen.

Náčelník 2.oddělení II.odboru:

mjr. K r č e k Frant.